

## การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ

### Collaborative governance

กุลธิดา ศรีธธาครัง<sup>1</sup>, ศรุตานนท์ บุญเรือง<sup>2</sup>, ศิริวรรณ คนหมั่น<sup>3</sup>, อัครพงษ์ บุญศิริชัยนาโชติ<sup>4</sup>  
Kunthida Sratthakhrang<sup>1</sup>, Sarutanon Boonrueang<sup>2</sup>, Siriwan Konman<sup>3</sup>, Oakkharaphong  
Boonsirichaitanachot<sup>4</sup>

<sup>1,2,3,4</sup> สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร  
<sup>1,2,3,4</sup> Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon  
Rajabhat University

\*Corresponding author's e-mail: Kuntida.1020@gmail.com<sup>1</sup>, Saruta9pam@gmail.com<sup>2</sup>,  
siriwankonman@gmail.com<sup>3</sup>, oakkharaphong.bo64@snru.ac.th<sup>4</sup>

Received: February 19, 2024

Revised: December 20, 2024

Accepted: December 29, 2024

#### บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือเป็นแนวคิดการจัดการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานสาธารณะโดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแบ่งปันทรัพยากรและการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของฉันทามติการบริหารจัดการบนฐานความร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การริเริ่มความร่วมมือ 2) ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม 3) การแสดงบทบาท 4) การจัดโครงสร้างการทำงาน 5) การตัดสินใจ และ 6) เป้าหมายของการร่วมกันทำงาน

**คำสำคัญ:** การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ

#### Abstract

This academic article compiles information from related research documents and online media to guide collaborative management, a management concept that emphasizes the participation of various network partners, including government, private, and civil society, in jointly solving problems or developing public works. It emphasizes the exchange of knowledge, sharing of resources, and joint decision-making based on consensus. Collaborative management has 6 important elements: 1) Collaborative initiation, 2) Relevant actors including government, private, and civil society, 3) Role playing, 4) Work structure, 5) Decision-making, and 6) Collaborative goals.

**Key words:** collaborative governance

## บทนำ

การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative governance) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่หน่วยงานภาครัฐร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อดำเนินกิจการสาธารณะร่วมกัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันการบริหารจัดการบนฐานความร่วมมือมีรากฐานมาจากแนวคิดที่ว่าปัญหาและความต้องการของสังคมในปัจจุบันมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น ไม่สามารถแก้ไขหรือตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมที่มีข้อมูล ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงการบริหารจัดการบนฐานความร่วมมือมีจุดเด่นที่สำคัญหลายประการ ได้แก่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการ ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้ และทักษะที่หลากหลายมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบด้านและครบถ้วนสามารถสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานร่วมกันทำให้สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันเข้าใจถึงบทบาทและผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการพัฒนาเนื่องจากทุกภาคส่วนสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดและแนวทางการแก้ไขปัญหาทำให้มีโอกาสที่จะเกิดนวัตกรรมและการพัฒนาที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

## นิยามของการบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ

การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ หมายถึง กระบวนการที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยเน้นการแบ่งปันทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกมีความซับซ้อนและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงอย่างเดียว การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2563) ตัวอย่างการบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ เช่น โครงการพัฒนาเมืองโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นการบริหารจัดการบนฐานความร่วมมือเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากความซับซ้อนของปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือมีประโยชน์หลายประการ ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม และเป็นการสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้ การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือมีลักษณะสำคัญ 1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือมีความเกี่ยวข้องกัน 2) มีการแบ่งปันอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน 3) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ร่วมกัน และ 4) มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

### ความสำคัญของการบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ

การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative governance) มีความสำคัญต่อการบริหารงานสาธารณะในหลายประการ ช่วยแก้ปัญหาที่ซับซ้อน โลกในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตัวอย่างเช่น ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความยากจน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้มีลักษณะที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ไม่สามารถแก้ไขได้เพียงอาศัยความรู้และทรัพยากรของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความรู้และทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานสาธารณะ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานสาธารณะได้ โดยลดขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย ลดความขัดแย้ง และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชน ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในการจัดทำโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการทำงานซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย และช่วยให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงส่งเสริมความมีส่วนร่วมของประชาชน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมความมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ และช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างทั่วถึง ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในการจัดทำโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนได้โดยตรง ช่วยให้ประชาชนมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ และช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ Collaborative Governance ยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา การสร้างความเป็นธรรมและความเท่าเทียมในสังคม

นอกจากนี้ Collaborative Governance ยังมีบทบาทสำคัญในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น สร้างความมั่นคงและความยั่งยืน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมประชาธิปไตยและสันติภาพ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างสันติภาพในสังคมได้ โดยการเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการพัฒนาระบบตรวจสอบและถ่วงดุล ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล การสร้างโอกาสและความเท่าเทียมให้กับประชาชน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น Collaborative Governance จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานสาธารณะในหลายประการ รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับการนำแนวทางนี้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

### องค์ประกอบการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

องค์ประกอบการบริหารแบบประสานความร่วมมือ สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้

เป้าหมายร่วมกัน หมายถึง เป้าหมายที่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตกลงร่วมกันว่าต้องการบรรลุร่วมกัน เป้าหมายร่วมกันนี้ควรมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถวัดผลได้ ความไว้วางใจ หมายถึง ความเชื่อที่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีต่อกันว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะทำหน้าที่ของตนอย่างสุจริตและซื่อสัตย์ ความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การสื่อสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้าใจเป้าหมายร่วมกัน บทบาทหน้าที่ และภารกิจของตน การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมช่วยให้ภาคส่วนต่าง ๆ รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน การปรับตัว หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของนโยบาย การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม หรือการเปลี่ยนแปลงของความต้องการของประชาชน การกำกับดูแล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำกับดูแลช่วยให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานของโครงการเป็นไปตามเป้าหมายร่วมกัน

องค์ประกอบทั้ง 6 ประการนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารบนฐานความร่วมมือ หากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างองค์ประกอบเหล่านี้ได้ ก็จะสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

### หลักการของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

แนวคิดพื้นฐานที่ชี้นำการปฏิบัติการบริหารแบบประสานความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หลักการของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน การบริหารบนฐานความร่วมมือ เน้นการส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดพลังในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน หมายถึง การรวมพลังของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การเคารพความแตกต่าง และหลากหลาย และผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วน

2. การเคารพต่อความแตกต่างและหลากหลาย การบริหารบนฐานความร่วมมือ ตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างและหลากหลายของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความแตกต่างและหลากหลาย หมายถึง ความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ภูมิหลัง วัฒนธรรม และความเชื่อ เป็นต้น

3. การคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วน การบริหารแบบประสานความร่วมมือ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องสร้างกลไกและกระบวนการทำงานร่วมกันที่เอื้อต่อประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วน ผลประโยชน์ร่วมกัน หมายถึง ผลประโยชน์ที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะได้รับร่วมกัน โดยปราศจากการเสียเปรียบหรือได้เปรียบ

4. หลักการของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ มีความสำคัญต่อการบริหารงานในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารงานแบบเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุมจากส่วนกลางไม่อาจตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้ ดังนั้น การบริหารงานบนฐานความร่วมมือจึงมีความสำคัญในการ

ส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ

### ตัวอย่างการนำหลักการของการบริหารแบบประสานความร่วมมือไปใช้ในการปฏิบัติ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานในประเด็นต่าง ๆ
  2. การจัดทำแผนงานและโครงการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อลดการซ้ำซ้อนในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
  3. การมอบหมายงานหรืออำนาจการตัดสินใจให้กับหน่วยงานระดับท้องถิ่นเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม
  4. การแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับมือกับปัญหาระดับโลก
  5. ความโปร่งใสและมีส่วนร่วม การบริหารบนฐานความร่วมมือ จำเป็นต้องมีความโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถรับรู้ถึงข้อมูลและกระบวนการทำงานร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน และสามารถมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจและการดำเนินงาน
  6. ความยืดหยุ่นและปรับตัว การบริหารบนฐานความร่วมมือ จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันท่วงที
  7. การสร้างเครือข่าย การบริหารบนฐานความร่วมมือ จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันทรัพยากรและความรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การนำหลักการและประเด็นสำคัญต่าง ๆ ข้างต้นไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม จะช่วยให้การบริหารบนฐานความร่วมมือบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพการนำหลักการของการบริหารบนฐานความร่วมมือไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

### ทฤษฎีของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

ทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือ หมายถึง แนวคิดและหลักการที่อธิบายและอธิบายถึงกระบวนการและกลไกของการบริหารบนฐานความร่วมมือ ทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือ เกิดขึ้นและได้รับการพัฒนาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารงานแบบเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุมจากส่วนกลางไม่อาจตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีทฤษฎีการบริหารที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือ มีหลายทฤษฎีที่เสนอแนวคิดและหลักการที่แตกต่างกันไป แต่ทฤษฎีที่สำคัญและได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ได้แก่

1. ทฤษฎีเครือข่าย (network theory) มองว่าการบริหารบนฐานความร่วมมือเป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาศัยทรัพยากรและความสามารถของแต่ละหน่วยงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
2. ทฤษฎีความร่วมมือ (collaboration theory) มองว่าการบริหารบนฐานความร่วมมือเป็นกระบวนการสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาศัยความไว้วางใจ ความเคารพ และผลประโยชน์ร่วมกัน
3. ทฤษฎีการจัดการความขัดแย้ง (conflict management theory) มองว่าการบริหารบนฐานความร่วมมือเป็น

กระบวนการจัดการความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาศัยการเจรจาต่อรองและการสร้างฉันทามติ

ทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารงานในยุคปัจจุบัน เนื่องจากทฤษฎีเหล่านี้ช่วยอธิบายและอธิบายถึงกระบวนการและกลไกของการบริหารบนฐานความร่วมมือ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นอกจากทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือข้างต้นแล้ว ยังมีทฤษฎีอื่น ๆ ที่อธิบายและอธิบายถึงกระบวนการและกลไกของการบริหารบนฐานความร่วมมือ เช่น ทฤษฎีการจัดการความรู้ (knowledge management theory) ทฤษฎีการจัดการนวัตกรรม (innovation management theory) และทฤษฎีการจัดการความยั่งยืน (sustainability management theory) เป็นต้นการนำทฤษฎีการบริหารบนฐานความร่วมมือไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานจำเป็นต้องพิจารณาถึงบริบทและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

### ประโยชน์ของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

การบริหารบนฐานความร่วมมือ ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อสังคมและประเทศชาติ ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ อาศัยความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถรวบรวมทรัพยากรและความสามารถจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนา เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนาโดยคำนึงถึงความต้องการของทุกภาคส่วน
3. ส่งเสริมประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของประชาชน จึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ

### ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

การบริหารบนฐานความร่วมมือ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และควรมีภาวะผู้นำที่สามารถสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ
2. ความมุ่งมั่นและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีความมุ่งมั่นและร่วมมือกันในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารบนฐานความร่วมมือประสบความสำเร็จ
3. การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี ควรมีการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การบริหารบนฐานความร่วมมือดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

### ตัวอย่างการนำการบริหารบนฐานความร่วมมือไปประยุกต์ใช้

การบริหารบนฐานความร่วมมือสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โครงการเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

2. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการอนุรักษ์ป่าไม้ โครงการการจัดการน้ำ

3. การแก้ไขปัญหาสังคม เช่น โครงการพัฒนาชุมชน โครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การนำการบริหารบนฐานความร่วมมือไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาและบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบประสานความร่วมมือ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารบนฐานความร่วมมือ พบว่า การบริหารบนฐานความร่วมมือมีประโยชน์มากมายต่อสังคมและประเทศชาติ ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ อาศัยความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถรวบรวมทรัพยากรและความสามารถจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนา เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนาโดยคำนึงถึงความต้องการของทุกภาคส่วน
3. ส่งเสริมประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากการบริหารบนฐานความร่วมมือ ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของประชาชน จึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของประเทศ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารบนฐานความร่วมมือ ได้แก่

1. ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และควรมีภาวะผู้นำที่สามารถสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ
2. ความมุ่งมั่นและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีความมุ่งมั่นและร่วมมือกันในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารบนฐานความร่วมมือประสบความสำเร็จ
3. การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี ควรมีการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การบริหารบนฐานความร่วมมือดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารบนฐานความร่วมมือ เช่น

1. งานวิจัยของ ดร.สุริยา ศิริกุล พบว่า การบริหารบนฐานความร่วมมือสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานต่าง ๆ มากมาย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาสังคม โดยพบว่า การบริหารบนฐานความร่วมมือ ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อสังคมและประเทศชาติ
2. งานวิจัยของ ดร.ปิ่นเกล้า ศรีพนม พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารบนฐานความร่วมมือ ได้แก่ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ความมุ่งมั่นและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี
3. งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า การบริหารบนฐานความร่วมมือมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารงานแบบเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุมจากส่วนกลางไม่อาจตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบริหารงานแบบใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน

ผลงานวิจัยการบริหารบนฐานความร่วมมือ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการบริหารกิจการสาธารณะที่อาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผลงานวิจัยเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้

เป็น 3 ประเภท ดังนี้

### ประเภทที่ 1 ผลงานวิจัยเชิงทฤษฎี

ผลงานวิจัยประเภทนี้มุ่งศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบนฐานความร่วมมือ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงบูรณาการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น ผลงานวิจัยประเภทนี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงหลักการและทฤษฎีพื้นฐานของการบริหารบนฐานความร่วมมือ (สุริยา ศิริกุล, 2555) เช่น

1. ผลงานวิจัยของ Agranoff & McGuire (2003) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการประสานความร่วมมือสาธารณะ (collaborative public management: CPM) ที่จำแนกประเภทขององค์การโดยอาศัยกิจกรรมการประสานความร่วมมือ (collaborative activities) ที่องค์การนั้นได้ดำเนินการ

2. ผลงานวิจัยของ Huxham & Vangen (2013) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือ 6 รูปแบบ ได้แก่ ความร่วมมือแบบร่วมมือร่วมใจ (cooperation) ความร่วมมือแบบประสานงาน (coordination) ความร่วมมือแบบร่วมทุน (collaboration) ความร่วมมือแบบร่วมผลิต (coproduction) ความร่วมมือแบบร่วมกำหนดทิศทาง (co-governance) และความร่วมมือแบบร่วมรับผิดชอบ (co-responsibility)

### ประเภทที่ 2 ผลงานวิจัยเชิงประยุกต์

ผลงานวิจัยประเภทนี้มุ่งศึกษาถึงกรณีศึกษาของการบริหารบนฐานความร่วมมือ เช่น กรณีศึกษาของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ เป็นต้น ผลงานวิจัยประเภทนี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวทางและวิธีการในการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารบนฐานความร่วมมือในบริบทที่แตกต่างกัน ตัวอย่างผลงานวิจัยประเภทนี้ เช่น

1. ผลงานวิจัยของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) ได้ศึกษาถึงเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

2. ผลงานวิจัยของพัชรศรี สิโรต (2557) ได้ศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย

### ประเภทที่ 3 ผลงานวิจัยเชิงนโยบาย

ผลงานวิจัยประเภทนี้มุ่งศึกษาถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบนฐานความร่วมมือ เช่น นโยบายการกระจายอำนาจ นโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น ผลงานวิจัยประเภทนี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวทางในการปรับปรุงนโยบายสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการบริหารบนฐานความร่วมมือ สุริยา ศิริกุล (2562) ตัวอย่างผลงานวิจัยประเภทนี้ เช่น

1. ผลงานวิจัยของ วุฒิสาร ตันไชย (2557) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจและการบริหารบนฐานความร่วมมือ

2. ผลงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558) ได้ศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

ผลงานวิจัยการบริหารบนฐานความร่วมมือเหล่านี้ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะในหลายประการ ดังนี้ 1) ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบนฐานความร่วมมือ 2) ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวทางและวิธีการในการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารบนฐานความร่วมมือในบริบทที่แตกต่างกัน 3) ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวทางในการปรับปรุงนโยบายสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการบริหารบนฐานความร่วมมือ



จากผลงานวิจัยเหล่านี้ พบว่าการบริหารบนฐานความร่วมมือเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา สาธารณะที่ซับซ้อนและหลากหลาย จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดต่อ สังคม

### องค์ความรู้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารงานบนฐานความร่วมมือ ซึ่งมี ลักษณะแตกต่างจากการบริหารงานแบบเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุมจากส่วนกลาง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประโยชน์ของการบริหาร บนฐานความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน 2) การเคารพต่อ ความแตกต่างและหลากหลาย 3) การคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วน 4) การยึดหลักธรรมาภิบาล ส่วนวิธีการ ของการบริหารบนฐานความร่วมมือประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2) การบูรณาการการทำงาน ร่วมกัน 3) การกระจายอำนาจและมอบหมายงาน 4) การแสวงหาความร่วมมือจากภายนอก เครื่องมือของการบริหารบนฐาน ความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 3) การจัดทำ แผนงานและโครงการร่วมกัน 4) การติดตามและประเมินผลร่วมกัน นอกจากนี้ การบริหารบนฐานความร่วมมือ มีความสำคัญ ต่อการบริหารงานในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารงาน แบบเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุมจากส่วนกลางไม่อาจตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้ ดังนั้น การบริหารงานบน ฐานความร่วมมือจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ

### บทสรุป

การบริหารจัดการแบบประสานความร่วมมือเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างมากในไม่กี่ ทศวรรษ ที่ผ่านมามองเห็นได้จากงานศึกษาจำนวนมากที่นำเสนอความสำเร็จของการบริหารกิจการสาธารณะที่มี การประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบงานวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการปกครองแบบประสานความ ร่วมมือหรือแม้กระทั่งงานที่นำเสนอแนวคิดด้วยประโยชน์แห่งการประสานความร่วมมือพร้อมทั้งวิธีปฏิบัติจากกรณีศึกษา ต่าง ๆ วรรณกรรมเหล่านี้ได้นำมาสู่การพัฒนาแนวคิดและคำสำคัญต่าง ๆ เช่น การประสานความร่วมมือการจัดการการ ประสานความร่วมมือสาธารณะผู้จัดการการประสานความร่วมมือสาธารณะเป็นต้นซึ่งคำสำคัญเหล่านี้มีความหมายทั้งในเชิง ลึกและเชิงกว้างที่ผู้สนใจศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาให้รอบด้าน หากต้องการนำไปใช้ในทางวิชาการหรือในทางปฏิบัติอย่างไร้ก็ ตามนักวิชาการจำนวนหนึ่งได้ตั้งข้อสังเกตที่พึงระวังต่อการนำแนวคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติในหลายประเด็น

### เอกสารอ้างอิง

- กรองแก้ว ศรีประภา, สุวรรณมาลา สุวรรณโชติ. (2553). *การศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหารจัดการบ้านเมือ*  
งแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน  
ภาคประชาสังคมและชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คมสัน สันติธรรม. (2561). *การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ:กรณีศึกษาโครงการพัฒนาชุมชน เมืองอย่างยั่งยืน*

(URBAN GO). วารสารการบริหารปกครอง, 2(1), 1-15.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2563). การอภิบาลบนฐานของความร่วมมือ:สภาวะสังคมไร้ศูนย์กลาง การแตกกระจาย  
ในระบบบริหารราชการแผ่นดิน และแสวงหาตัวแบบใหม่ในการขับเคลื่อนภารกิจของรัฐ. กรุงเทพฯ: สถาบัน  
พระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์, มณีนรัตน์ ศิริบุรุษ, และณัฐพร วรวัฒน์. (2559). การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม:  
กรณีศึกษาการจัดการน้ำเสียในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. วารสารนโยบายสาธารณะ, 11(3), 143-166.

วัชร สุธาชัย. (2562). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ: กรณีศึกษาโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด.  
วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 7(2), 1-15.

ศศิธร ทองจันทร์. (2559). การบริหารจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ: แนวคิดหลักการและกรณีศึกษา.  
วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, 32(1), 1-25.

ศักดิ์สิทธิ์ ชารเลิศ และ อลงกต สารกาล. (2560). ว่าด้วยแนวคิดการบริหารจัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานเครือข่าย  
ความร่วมมือ (Collaborative Local Governance). วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์, 1(2), 87-106.

ศิริกุล, สุ. (2555). การบริหารบนฐานความร่วมมือ: แนวคิดและทฤษฎีในการบริหารกิจการสาธารณะ:  
ทฤษฎีและกรณีศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกุล, สุ. (2556). การบริหารบนฐานความร่วมมือ: ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 32(2), 85-98.

ศิริกุล, สุ. (2557). การบริหารบนฐานความร่วมมือกับการพัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน.  
วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 33(1). 35-48